

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กรณีศึกษา : เครื่องข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรัง

ชื่อ-สกุลผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นายสัญญา รัชพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ประมาศ เทพสงเคราะห์ และ

อาจารย์ ดร.นิสากร ก่อฉัตรรงค์

ปริญญาและสาขาวิชา : ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพื้นที่ศึกษา

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2553

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแหล่งเรียนรู้ 6 ประเภท จำนวน 21 แหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรัง เพื่อศึกษาการกระจายตัวของแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ศักยภาพของเครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรังในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และเสนอแนะรูปแบบและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพไปสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชน กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการหรือคาดว่าจะใช้บริการ 420 คน 2) ตัวแทนองค์กรชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำตรัง 14 คนและ 3) ผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ 35 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลความสนใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรัง และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ด้านการมีส่วนร่วม และแบบสัมภาษณ์ด้านความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่เครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรัง การจัดประชุม(Focus Group) และวางแผนการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า การกระจายตัวของแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรังตามภูมินิเวศน์ป่าต้นน้ำ มีความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ครบทั้ง 6 ประเภท แตกต่างจากพื้นที่กลางน้ำและปลายน้ำที่มีเฉพาะแหล่งเรียนรู้บางประเภท นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนมีระดับความสนใจต่อแหล่งเรียนรู้ของเครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มน้ำตรังอยู่ในระดับที่น้อยถึงระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.92 สาเหตุมาจากหลายปัจจัย ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ยังไม่พร้อมในเรื่องของเส้นทาง รถขนส่ง และการประชาสัมพันธ์ ศักยภาพของแหล่งเรียนรู้ยังมีน้อย แหล่งเรียนรู้ชุมชนควรให้ความสำคัญกับการบริการ การใช้สื่อ การสาธิตและจัดหาสาธารณูปโภคที่จำเป็น สิ่งที่ต้องพัฒนา คือ ที่พักและความปลอดภัยเพื่อการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมแต่ละพื้นที่

แตกต่างกัน ควรจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ตาม
ความสนใจ การหนุนเสริมกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีน้อย ชุมชนต้องอาศัยทุนส่วนตัวโดยการ
จัดระดมทุน

Abstract

Thesis Title : The Learning Sites for the Community Based Tourism Planning : A Case Study of the Network of Trang Basin Community Organization/NTBC, Trang Province

Student' Name : Mr. Sanya Rugkhaphan

Advisory Committee : Assoc.Prof.Dr. Praman Tepsongkroh

Dr. Nisakhon Kranarong

Degree and Program : Master of Arts in Area Studies

Academic Year : 2010

This research was to study 6 types of 21 learning sites of the Network of Trang Basin Community Organization/NTBC. The research's objectives were firstly, to study of learning sites distribution and analysis potential of the NTBC on community based tourism development, and secondly, to propose the concept, patterns and development way of the potential learning sites for community based tourism. The data collected from 3 key informants that was 1) 420 tourists who used or expected to use the services, 2) 14 representatives of Trang basin community organization, and 3) 35 formal and informal community leaders. The research method used questionnaires for data collecting of interesting and satisfaction of tourists for visit the learning sites of NTBC. The semi-structured interviews were set in two types of for community participation and Community Based Tourism Planning as following learning sites management of NTBC, Focus Group Conference and the pattern of Community Based Tourism Planning.

The results of research demonstrated that the distribution of learning sites of NTBC in term of ecological landscape and fountainhead forest was completed variety in 6 types of learning sites, while the midstream and downstream areas had only some types of learning sites. The interest level of tourists who visited to the learning sites of NTBC was low to moderate average of 2.92. The reasons of the low interest level had many factors. The access to learning sites has not been ready for travel routes, transportation and public relations. The potential of learning sites had a few facilities provided. In addition, the activities support of relevant organizations had very few. The communities had to pay cost

of activities by themselves that came from fundraising. The community learning sites should focused on services, using public relation media, demonstrations, and providing the necessary infrastructure to accommodate visitors for learning. Tourists should attractively select any learning sites by themselves. Basically the top-rated realization should be accommodation, and safety for tourism program based on seasonal tourism. Accordance with different environmental conditions in each area , so the tourism calendar should be appropriately set for varied learning sites through out the year.

